ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
   ก. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ.....เรียกว่า อวรรค เพราะ.....ฯ
   ข. กรณ์ที่ทำอักขระมี ๔ คือ.....ฯ

๒. ในสระสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณ์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ธมฺมญฺจเร เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
   ก. นามเช่นไร จัดเป็นอสาธารณนาม ฯ
   ข. ปุลิงค์ มีการันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
   ค. ตั้งแต่ ทฺวิ จนถึง อฏฺฐารส เป็นวจนะและลิงค์อะไร ฯ
   ฆ. สัพพนาม แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
   ง. อุปสัค สำหรับใช้อย่างไร ฯ

๔. ธาตุนั้น ท่านรวบรวมจัดไว้เป็นกี่หมวด ฯ อะไรบ้าง ฯ ธาตุเหล่าใด เรียกว่า สกัมมธาตุ และ อกัมมธาตุ ฯ

๕. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่า อธิกรณสาธนะ ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาธนะ มาด้วย
   ก. เทตีติ ทายโก ฯ
   ข. อาวสนฺติ เอตฺถาติ อาวาโส ฯ

๖. สมาสเช่นไร ชื่อว่าอัพพยีภาวสมาส ฯ และอัพพยีภาวสมาสนั้นมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ พหินครำ, ปฏิวาตำ จัดเป็นอย่างไหน ฯ

๗. ในเสฏฐตัทธิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ กายิกำ, สุเมธโส, อโยมยำ ลงปัจจัยอะไร ฯ ในตัทธิตไหน ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

ก. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ ย ร ล ว ส ห ฬ° เรียกว่า อวรรค เพราะไม่เป็นพวกเป็นหมู่กัน ตามฐานกรณ์ที่เกิด ฯ

ข. กรณ์ที่ทำอักขระมี ๔ คือ ชิวฺหามชฺฌ ท่ามกลางลิ้น ๑ ชิวฺโหปคฺคฺ ถัดปลายลิ้นเข้ามา ๑ ชิวฺหคฺคฺ ปลายลิ้น ๑ สกฏฺฐานนฺ ฐานของตน ๑ ฯ

๒. ในสระสนธิได้สนธิกิริโยปกรณ์ ครบทั้ง ๘ ขาดแต่ สญฺโญโค อย่างเดียว คือ โลโป ลบ ๑ อาเทโส แปลง ๑ อาคโม ลงตัวอักษรใหม่ ๑ วิกาโร ทำให้ผิดจากของเดิม ๑ ปกติ ปรกติ ๑ ทีโฆ ทำให้ยาว ๑ รสฺสํ ทำให้สั้น ๑ ฯ

ธมฺมญฺจเร เป็นอาเทสนิคคหิตสนธิ ตัดเป็น ธมฺมํ-จเร ระหว่าง ธมฺมํ-จเร เมื่อมีพยัญชนะอยู่หลัง นิคคหิตอยู่หน้า แปลงนิคคหิตเป็นพยัญชนะที่สุดวรรคได้ทั้ง ๕ ตัว แปลงเป็น ญ ต่อเป็น ธมฺมญฺจเร ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามที่ไม่ทั่วไปแก่สิ่งอื่นเหมือนคำว่า ทีฆาวุ กุมารชื่อว่าทีฆาวุ เอราวโณ ช้างชื่อเอราวัณ สาวตฺถี เมืองชื่อสาวัตถี เป็นต้น จัดเป็นอสาธารณนาม ฯ

ข. ปุ๎ลิงค์มีการันต์ ๕ คือ อ อิ อี อุ อู ฯ

ค. ตั้งแต่ ทฺวิ จนถึง อฏฺฐารส เป็นพหุวจนะอย่างเดียว และเป็น ๓ ลิงค์ คือ ปุ๎ลิงค์ อิตถีลิงค์ นปุ๎สกลิงค์ ฯ

ฆ. สัพพนามแบ่งเป็น ๒ คือ ปุริสสัพพนาม ๑ วิเสสนสัพพนาม ๑ ฯ

ง. อุปสัคสำหรับใช้นำหน้านามและกิริยาให้วิเสสขึ้น เมื่อนำหน้านามมีอาการคล้ายคุณศัพท์ เมื่อนำหน้ากิริยามีอาการคล้ายกิริยาวิเสสนะ ฯ

๔. ธาตุนั้นท่านรวบรวมจัดไว้เป็น ๘ หมวด คือ หมวด ภู ธาตุ ๑ หมวด รุธฺ ธาตุ ๑ หมวด ทิวฺ ธาตุ ๑ หมวด สุ ธาตุ ๑ หมวด กี ธาตุ ๑

หมวด คหฺ ธาตุ ๑ หมวด ตนฺ ธาตุ ๑ หมวด จุรฺ ธาตุ ๑ ฯ ธาตุเหล่าใด เรียกหากรรม ธาตุเหล่านั้น เรียกว่าสกัมมธาตุ ธาตุมีกรรม ธาตุเหล่าใด ไม่ต้องเรียกหากรรมคือสิ่งอันบุคคลพึงทำ ธาตุเหล่านั้นเรียกว่าอกัมมธาตุ ธาตุไม่มีกรรม ฯ

๕. ผู้ทำ ๆ ในที่ใด ศัพท์ที่เป็นชื่อของที่นั้น เป็นต้นว่า ฐานำ ที่ตั้ง, ที่ยืน, อาสนำ ที่นั่ง, สยนำ ที่นอน ชื่อว่า อธิกรณสาธนะ ฯ ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูปและสาธนะมาดังนี้

ก. (ผู้ใด) ย่อมให้ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้ให้ ณฺวุ ปัจจัย กัตตุรูป กัตตุสาธนะ ฯ

ข. (ภิกษุ ท.) ย่อมอาศัยอยู่ในประเทศนั่น เหตุนั้น (ประเทศนั่น) ชื่อว่าเป็นที่อาศัยอยู่ (แห่งภิกษุ ท.) ณ ปัจจัย กัตตุรูป อธิกรณสาธนะ ฯ

๖. สมาสที่มีอุปสัคหรือนิบาตอยู่ข้างหน้า ชื่อว่าอัพยยีภาวสมาส มี ๒ อย่าง คือ อุปสคฺคปุพฺพโก ๑ นิปาตปุพฺพโก ๑ ฯ **พหินครำ** จัดเป็นนิบาตปุพฺพโก **ปฏิวาตำ** จัดเป็นอุปสคฺคปุพฺพโก ฯ

๗. ในเสฏฐตัทธิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร, ตม, อิยิสฺสก, อิย, อิฏฺฐ ฯ

กายิกำ ลง ณิก ปัจจัย ในตรัตยาทิตัทธิต ฯ

สุเมธโส ลง ส ปัจจัย ในตทัสสัตถิตัทธิต ฯ

อโยมยำ ลง มย ปัจจัย ในปกติตัทธิต ฯ
